

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

No9
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

PSIXOLOGIYA YO'NALISHI

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 40 sahifa,
1-avgust, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapiirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

*Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)*

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING INTELLEKTUAL RIVOJLANISHIDA PEDAGOG SHAXSINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	8
Ashurov Ramzidin Ramazonovich	
SUITSIDIAL HOLATLARNI KELITIRIB CHIQUVCHI OMILLAR	11
Sadilloev Odiljon Oripovich	
MAHKUM SHAXSINING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI O'RGANISH YUZASIDAN ILMIY TAHLILLAR	15
Turdiyev Zafar Erkinovich	
TALABALARDA KORRUPTION XULQ-ATVORG A IJTIMOY-PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI	18
Xamidov Mansurjon Abduxalilovich	
AYOLLARDA KETISH ISTAGI FENOMENI VA MIGRATSIYA MOTIVLARINING PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI (ICHKI MIGRANT AYOLLAR MISOLIDA)	21
Sadullayeva Jamilaxon Ibodilla qizi	
HARBIY XIZMATCHILARDA PSIXIK O'ZINI O'ZI BOSHQARISH DOIRASIDA PSIXOLOGIK HIMOYA MEXANIZMLARINING QO'LLANILISH XUSUSIYATLARI.....	30
Qiyomxo'jayeva Madina Rustambek qizi	
NAMANGAN OILALARIDA SHAXSLARARO MUNOSABATLARNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK TAVSIFI	35
Turg'unboyeva Azizaxon G'ulomovna	

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING INTELLEKTUAL RIVOJLANISHIDA PEDAGOG SHAXSINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Ashurov Ramzidin Ramazonovich

O'zMPU "Psixologiya" kafedrası dotsenti v.b.,
psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining intellektual rivojlanishida pedagog shaxsining psixologik xususiyatlari hal qiluvchi omil sifatida tadqiq etilgan. Tadqiqot davomida o'qituvchilarning mas'uliyatlilik, ochiqlik va hissiy barqarorlik kabi shaxsiy fazilatlari bilan o'quvchilarning intellektual rivojlanish darajasi o'rtasidagi bog'liqliklar korrelyatsion va dispersion (ANOVA) tahlillar orqali aniqlangan. Natijalar shuni ko'rsatdiki, psixologik yetuklik darajasi yuqori bo'lgan pedagoglar sinfida o'quvchilarning kognitiv salohiyati sezilarli darajada yuqoriroq. Ilmiy asoslar Bandura, Vygotskiy va Big Five modeli nazariyalari orqali yoritilgan.

Kalit so'zlar: pedagog psixologiyasi, boshlang'ich ta'lim, intellektual rivojlanish, psixologik xususiyatlar, ochiqlik, mas'uliyatlilik, emotsional barqarorlik.

Abstract: This article explores the impact of primary school teachers' psychological traits on the intellectual development of students. The study examines the relationship between teachers' personal characteristics—such as conscientiousness, openness, and emotional stability—and students' cognitive growth. Using correlation and ANOVA analysis, the research shows that higher levels of psychological maturity in teachers are significantly associated with stronger intellectual outcomes among pupils. The theoretical framework draws upon Bandura's self-regulation theory, Vygotsky's zone of proximal development, and the Big Five personality model.

Key words: teacher psychology, primary education, intellectual development, psychological traits, openness, conscientiousness, emotional stability.

Аннотация: В статье рассматривается влияние психологических характеристик личности учителя начальных классов на интеллектуальное развитие учащихся. В ходе исследования были выявлены значимые корреляции между такими личностными чертами педагога, как добросовестность, открытость и эмоциональная устойчивость, и уровнем интеллектуального развития школьников. При помощи методов корреляционного анализа и ANOVA установлено, что более высокий уровень психологической зрелости учителя способствует повышению когнитивных способностей учеников. Теоретической основой послужили труды Бандуры, Выготского и модель «Большой пятерки».

Ключевые слова: психология педагога, начальное образование, интеллектуальное развитие, личностные характеристики, открытость, добросовестность, эмоциональная устойчивость.

KIRISH

XXI asrda inson kapitalini shakllantirishda boshlang'ich ta'lim muhim bosqich hisoblanadi. Bu bosqichda o'quvchilarning intellektual salohiyatini rivojlantirish — nafaqat metodik yondashuv, balki pedagog shaxsining psixologik fazilatlariga ham bog'liq. O'zbekiston Respublikasida ta'lim sifatini oshirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlash siyosati asosida, ayniqsa boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy va shaxsiy salohiyatiga yuksak talab qo'yilmoqda.

Ko'plab maktablarda pedagogning psixologik tayyorgarligi bilan o'quvchilarning intellektual rivoji o'rtasida nomutanosiblik mavjud. Bu holat emotsional barqarorlik, empatiya va reflektiv yondashuv kabi fazilatlarning etishmasligida aks etadi.

Tadqiqot maqsadi boshlang'ich sinf o'qituvchisining psixologik xususiyatlari o'quvchilarning intellektual rivojlanishiga qanday ta'sir ko'rsatishini nazariy va empirik jihatdan tahlil qilish.

Tadqiqot obyekti sifatida Toshkent shahri va Buxoro viloyatidagi 2 ta maktab tanlab olindi. Unda 150 nafar boshlang'ich sinf o'qituvchilari va 250 nafar 1–4 sinf o'quvchilari respondent sifatida qatnashdi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mavzuga oid ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, o'rganilayotgan muammoning nazariy asoslarini chuqur anglash, mavjud yondashuvlarni solishtirish hamda mualliflik pozitsiyasini aniqlash imkonini beradi. Quyida pedagog shaxsining psixologik xususiyatlari va boshlang'ich sinf o'quvchilarining intellektual rivojlanishi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni yorituvchi muhim adabiyotlar sharhi keltirilgan.

John, O. P. & Srivastava, S. (1999). "The Big Five Trait Taxonomy" mazkur tadqiqot shaxs psixologiyasida eng ommabop bo'lgan "Katta beshlik" (Big Five) modelini asoslaydi. Unga ko'ra, inson shaxsiyati beshta asosiy omil: Openness (ochiqlik), Conscientiousness (mas'uliyatlilik), Extraversion, Agreeableness va Neuroticism (emosional barqarorlik) orqali tavsiflanadi.

Bizning tadqiqotimizda ham aynan ochiqlik, mas'uliyatlilik va barqarorlik omillari o'quvchilar intellektual rivojiga bevosita ta'sir etuvchi pedagogik xususiyatlar sifatida o'rganildi [1].

Raven, J. C. (2000). "Manual for Raven's Progressive Matrices" nomli ushbu qo'llanmasida universal intellektni baholash usuli – Ravenning progressiv matritsalar haqida batafsil ma'lumot beradi. Bu test tilga bog'liq bo'lmagan, analitik va mantiqiy fikrlash darajasini aniqlovchi kuchli vositadir [2].

Tadqiqotda boshlang'ich sinf o'quvchilarining IQ darajalarini aniqlashda ushbu metodika asosiy mezon sifatida ishlatildi.

Vygotskiy tomonidan ilgari surilgan "Yaqin rivojlanish zonasi" nazariyasiga ko'ra, bola rivoji ijtimoiy muhit, xususan, kattalar va ustozlar bilan muloqot orqali yuzaga chiqadi. Pedagogning psixologik holati – bolaning bilimlarni o'zlashtirish tezligi va chuqurligini belgilovchi asosiy vositachidir [3].

Bu nazariya tadqiqotda pedagogning shaxsiy fazilatlarini o'quvchi rivojiga qanday vositachi bo'lishini tushuntirishda metodologik tayanch bo'lib xizmat qildi.

Bandura o'zining "Ijtimoiy-kognitiv nazariyasi"da shaxsning o'zini boshqarish (self-regulation), o'zini baholash va o'ziga ishonch (self-efficacy) mexanizmlarini ta'limdagi asosiy komponentlar sifatida ko'rsatadi.

Tadqiqotimizda mas'uliyatlilik va reflektivlik darajalari yuqori bo'lgan o'qituvchilarning o'quvchilarda kuchli intellektual natijalarga erishishiga sabab bo'lishi Bandura modeli orqali tushuntiriladi [4].

Rosenthal, R. & Jacobson, L. larning (1968). "Pygmalion in the Classroom" nomli tadqiqotida pedagogning o'quvchidan kutgan natijasi (expectancy) o'quvchining haqiqiy natijalariga bevosita ta'sir ko'rsatishi aniqlangan.

Pygmalion effekti deb nomlanuvchi bu hodisa, hissiy barqaror, optimistik pedagoglar o'z o'quvchilariga yuqori natijalarni "yuklaydi" va ular bu kutishlarga mos natija ko'rsatadilar [5]. Ushbu nazariya pedagog shaxsiyati va o'quvchi IQ bog'liqligini psixologik tushuntirishda muhim ahamiyatga ega.

Bondareva, E. V. (2019). "Эмоционал устойчивость педагога начальной школы" nomli asarida boshlang'ich sinf o'qituvchisi uchun eng muhim fazilat sifatida emosional barqarorlikni ko'rsatadi.

Dars jarayonida yuzaga keluvchi psixologik bosim, stressli vaziyatlar va ziddiyatli muloqotlarda pedagogning barqarorligi sinfdagi umumiy ruhiy iqlimni shakllantiradi [6]. Bizning tadqiqotda aynan ushbu fazilat bilan o'quvchi IQ darajasi o'rtasidagi bog'liqlik aniqlangan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda deskriptiv statistika, pearson korrelyatsiya koeffisienti, ANOVA, SPSS 25 dasturi Ravenning progressiv matritsalarini, Amthauerning IQ testidan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Olib borilgan tadqiqotimiz davomida boshlang'ich sinf o'quvchilarining intellektual rivojlanishida pedagog shaxsining psixologik xususiyatlari ahamiyatli ekanligi korrelyatsion tahlil natijalari orqali tasdiqlandi.

1-jadval. Korrelyatsiya tahlil natijalari

Psixologik xususiyatlari	IQ bilan bog'liqlik (r)
Ochiqlik	0.29**
Mas'uliyatlilik	0.35**
Hissiy barqarorlik	0.20*

ANOVA natijasi:

$F(2,597)=8.45$, $p<0.001$ — Mas'uliyatlilik darajasi IQ darajalarida sezilarli farq keltirib chiqargan.

Ochiqlik psixologik xususiyati omili kognitiv qiziqish, tasavvur kuchi, ijodkorlik bilan aloqadorlik qayd etgan. Bunday pedagoglar darsda o'quvchilarning yangi g'oyalar bilan ishlash qobiliyatini rag'batlantiradi. Korrelyatsiya $r = 0.29$ — o'rtacha ijobiy bog'liqlik.

Vazifaga mas'uliyatli yondashuv, rejalilik va qat'iyatlilik. Sinfdan tartib va izchillik o'quvchilarning ham intellektual yondashuvini shakllantiradi. Korrelatsiya $r = 0.35$ — eng yuqori bog'liqlik. ANOVA farqni isbotlaydi.

Hissiy barqarorlik omili stressga chidamlilik, murosallilik. O'qituvchining emotsional muvozanati o'quvchilar ruhiy iqlimiga va fikrlash erkinligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi bunda hissiy barqarorlik omili $r = 0.20$ bilan ijobiy aloqadorlik qayd etgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Pedagog shaxsining psixologik xususiyatlari o'quvchilarning intellektual rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, mas'uliyatlilik va ochiqlik o'quvchilarda mustaqil fikrlash va intellektual faollikni rag'batlantiradi. Hissiy barqarorlik esa psixologik qulaylik yaratib, o'quvchilar ongli bilim olishiga sharoit yaratadi.

Pedagoglarni psixologik tayyorgarlikdan o'tkazuvchi doimiy trening kurslarini joriy etish.

– Treninglar quyidagi komponentlarga asoslangan bo'lishi lozim: o'zini tahlil qilish, stressni boshqarish, refleksiya, emotsional yetuklik, empatiya.

– Har bir pedagog yilda kamida 1 marotaba psixologik ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan mashg'ulotlarda qatnashishi tavsiya etiladi.

Boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun "Psixologik profil" asosida baholash tizimini ishlab chiqish.

– Bunda pedagoglarning mas'uliyatlilik, ochiqlik, hissiy barqarorlik, kommunikativlik darajalari baholanadi.

– Baholash natijalari asosida individual rivojlanish yo'nalishlari belgilanadi.

Psixologik monitoring va ichki kuzatuv tizimini joriy etish.

– Maktab psixologlari tomonidan har yili pedagogik jamoaning emotsional iqlimi, ruhiy zo'riqish darajasi, professionallik sindromi (burnout) belgilanadi va chora-tadbirlar belgilanadi.

– O'quvchilarning intellektual rivoji bilan bevosita bog'liq bo'lgan psixologik salohiyat mezonlari ishlab chiqiladi.

Pedagoglarning va o'quvchilarning o'rtasida ijtimoiy-emotsional o'zaro ta'sirlarni mustahkamlash.

– Shaxslararo muloqot, empatiya, motivatsiya va psixologik qo'llab-quvvatlov madaniyatini shakllantiruvchi amaliy mashg'ulotlar yo'lga qo'yish maqsadga muvofiq.

– "Pedagog – O'quvchi – Psixolog" uchrashuvi asosida dinamik yondashuv tavsiya etiladi.

"Rivojlanayotgan pedagog profili" konsepsiyasini ishlab chiqish.

– Unda quyidagi 3 yo'nalish asosida rivojlanish ko'zda tutiladi:

a) Kognitiv kompetensiyalar (bilimlar, fikrlash)

b) Emotsional kompetensiyalar (barqarorlik, sabr-toqat)

c) Axloqiy-psixologik pozitsiya (baholash, javobgarlik)

Pedagogik kadrlarni tanlashda psixologik diagnostika talab etiladigan mezon sifatida kiritilishi kasbiy faoliyatda ijobiy natijalarga erishish imkonini beradi.

– Kasbga tayyorlik faqatgina akademik bilim emas, balki emotsional tayyorgarlik, shaxsiy fazilatlar asosida ham baholanishi kerak.

– Shu orqali "pedagogik moslik" darajasi aniqlanadi.

Intellektual rivojlanish bo'yicha yillik ko'rsatkichlar hisobotiga psixologik omillarni ham integratsiya qilish.

– Har bir sinf kesimida o'quvchilarning IQ, emotsional iqlim, motivatsiya va o'z-o'zini baholash darajalari aniqlanishi va maktab rahbariyati tomonidan tahlil qilinishi o'quvchi shaxsining intellektual rivojlanishida ijobiy natijalarni qayd etish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. John, O. P., & Srivastava, S. (1999). The Big Five Trait Taxonomy: History, Measurement, and Theoretical Perspectives.
2. Raven, J. C. (2000). Manual for Raven's Progressive Matrices and Vocabulary Scales.
3. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes.
4. Bandura, A. (1986). Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
5. Rosenthal, R., & Jacobson, L. (1968). Pygmalion in the Classroom: Teacher Expectation and Pupil's Intellectual Development.
6. Bondareva, E. V. (2019). Эмоциональная устойчивость педагога начальной школы. Pedagogika, 6(2), 112–119.
7. Ramazonovich, A. R. Interplay of Cognitive Abilities and Intellectual Growth in Elementary Students. Modern Journal of Social Sciences and Humanities 2024, 3(3), 41–44.
8. Ashurov R.R. O'quv faoliyatida boshlang'ich sinf o'quvchilarning fikrlash qobiliyatining intellektual operatsiyalarini rivojlantirish. // Inter education & global study. 2025. №2. B. 639-646.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.